

A 1727/vækst

Behandlas i Utskottet för tillväxt och utveckling i Norden

Utskottet för tillväxt och utveckling i Nordens betänkande över

**Medlemsförslag
om faglig organisering****Förslag**

Utskottet för tillväxt och utveckling i Norden föreslår att

Nordiska rådet rekommenderar de nordiska regeringarna

att initiere en fælles diskussion om hvordan Norden kan tilrettelægge muligheden for et bedre organiseret arbejdsliv, herunder hvordan de nordiske lande kan videreudvikle modellen for et balanceret trepartssamarbejde

Bakgrund

Faglig organisering på arbejdsmarkedet er en af grundpillerne i den nordiske arbejdsmarkedsmodel og dermed en forudsætning for et stærkt nordisk arbejdsmarked.

I årtier har det været en væsentlig del af de nordiske arbejdstageres kultur at være medlem af overenskomstbærende fagforeninger, hvor fagbevægelsen er en væsentlig aktør og tilslutningen hertil bygger på organiseringen af lønmodtagere og på at ivaretage deres interesser gennem forhandlinger og kollektive aftaler med arbejdsgiverne.

Faldende organiseringsgrad

Desværre viser flere undersøgelser at organisationsgraden i Norden de senere årene er faldende og at der er sket et opbrud i lønmodtagerenes organisationsmønster. En udvikling som særligt kommer til udtryk indenfor bestemte brancher, hvor lav organiseringsgrad bl.a. skyldes høj andel af midlertidige ansættelser, omfattende indleje af udenlandsk arbejdskraft og øget arbejdsledighed.

Faldende organiseringsgrad kan føre til, at lønmodtagerne får mindre forhandlingsstyrke over for arbejdsgiverne og dermed bliver arbejdstagerne overladt til sig selv på arbejdsmarkedet. Forhold som kan resultere i individuelle kontrakter med dårlige lønninger og ingen eller kun få rettigheder. Samtidig kan en lav organisationsgrad føre til at fagforeningerne bliver så små, at arbejdsgiverne ikke ønsker at lave aftaler med dem.

Balanceret trepartssamarbejde

Stærk vækst i økonomien og arbejdsproduktiviteten siden halvfjerdserne er en væsentlig årsag til de nordiske landes høje velstand, hvor bl.a. lønfastsættelse, omfordelende skattesystem og sociale overførsler har bidraget til at lønforskellene i Norden er betydeligt lavere end i de fleste andre europæiske lande.

De seneste års faldende organiseringsgrad, kombineret med øget arbejdsledighed og konkurrence, tilsiger at Norden nu må stå sammen og forhindre svækkelse af trepartssamarbejdet og tilrettelægge muligheden for et bedre organiseret arbejdsliv. Den nordiske arbejdsmarkedsmodel skal udvikles og fortsat være en garant for gode levevilkår for nordens medborgere.

Nordisk Råd ønsker at styrke samarbejdet mellem arbejdslivets parter, som den bedste garanti for et anstændigt arbejdsliv i Norden. Samtidig er det vigtigt at der er en balance mellem parterne på arbejdsmarkedet og at ikke kun de store arbejdsgiverorganisationer, men også repræsentanter for små- og mellemstore virksomheder indgår i disse samtaler. Nordisk Råd ønsker at denne problematik ses i sammenhæng med det nye samarbejdsprogram for arbejdslivssektoren (2018-2021) og dets implementering.

Utskottets synpunkter

Betänkandet bygger på ett medlemsförslag från den Socialdemokratiska gruppen. Utskottet för Tillväxt och Utveckling i Norden behandlade förslaget på sitt möte i Reykjavík den 20 september 2017, och ställde sig bakom förslaget, med några smärre justeringar som nu har inarbetats i betänkandet. Dessa tillägg handlar om att även små- och mellanstora företag bör inkluderas i trepartssamtalen, samt att dessa bör vara balanserade mellan regeringarna och övriga parter. Vidare önskade man poängtera att problemställningarna som adresseras i detta betänkande bör beaktas i samband med att Nordiska ministerrådet och regeringarna operationaliserar det nya samarbetsprogrammet för arbetslivssektorn, 2018-2021. Själva att-satsen är oförändrad i förhållande till den Socialdemokratiska gruppens ursprungsförslag.

Helsingfors, den 31 oktober 2017

Arto Pirttilahti (cent)

Håkan Svenneling (V)

Hanne Dyveke Søttar (FrP)

Katri Kulmuni (cent)

Lena Asplund (M)

Mikael Staffas (Lib)

Mikkel Dencker (DF)

Nils Aage Jegstad (H)

Orla Hav (S)

Pyry Niemi (S)

Ruth Marie Grung (S)

Solfrid Lerbrekk (SV)

Stein Erik Lauvås (S)

Veera Ruoho (saml)

Ville Skinneri (S)